

Resor hösten 2022

Opera på skäret

Eskilstuna Senioruniversitet gjorde, den 27 augusti, en resa till Opera på skäret. 42 medlemmar klev på bussen i Eskilstuna för färd mot den lilla byn Skäret vid sjön Ljusnaren i Kopparberg. Opera på skäret ger, i sommar, Maskeradbalen av Giuseppe Verdi, den enda av de allra största operorna som utspelar sig i Sverige. Vid hovet i Stockholm närmare bestämt – det är ju mordet på Gustav III som denna högdramatiska opera kretsar kring.

Efter läcker förtäring i bussen uppsökte vi spellokalen. Det är helt otroligt att man kan skapa en teaterlokal med fantastisk akustik i ett jättestort gammalt virkesförråd. Föreställningen blev en stor upplevelse. Vilka högklassiga sångare, vilken dirigent och orkester och vilka fantastiskt färgrika dräkter. Uppförandet fick stående ovationer. Applåderna ville aldrig ta slut. Nöjda resenärer satte sig i bussen för hemfärd genom ösregn och åska tryggt körda av vår skickliga chaufför Sven-Olof.

Konstresa till Villa Akleja

I samarbete med Resekompaniet gjorde Senioruniversitetet för andra gången en resa till Vaxholm och Villa Akleja den 11 oktober. Närmare 50 medlemmar deltog och fick efter lunch på anrika Waxholms hotell lyssna till ett inspirerande och spirituellt föredrag av nuvarande ägaren till Villa Akleja nämligen konstsammlaren och Antikrundans konstexpert Claes Moser. Han berättade bl a om hur han blev Sveriges främsta Acke-samlare och -expert, om införskaffandet av Ackes stora konstsamling och köpet av konstnärens K-märkta villa som är paret Claes Mosers och Sanna Evers hem sedan 2014 och där Ackes verk numera hänger till allmänt beskådande. Här ryms även målningar av samtida konstnärskollegor som bl a Anders Zorn, Carl Larsson och Bruno Liljefors.

Senaste tillskottet är en omfattande samling verk, signerade den danska konstnärinnan Marie Kröyer. Om henne och hennes måleri berättade Sanna Evers på ett mycket personligt och initierat sätt innan eftermiddagskaffe serverades i salongen. Rundvandring i det konstbemängda hemmet och den 5.000 kvm stora trädgården avslutade besöket. En alltigenom lyckad, givande och uppskattad resa var omdömet bland deltagarna

Konstexperten Claes Moser berättade för de närmare 50 deltagarna om sin stora Acke-samling som hänger på väggarna i Villa Akleja. Sanna Evers serverar kaffe i salongen till en av resans deltagare.

Foto: Anita Norberg

Resa till Berwaldhallen och Almgren Sidenväveri

32 medlemmar från EskilstunaSenioruniversitet besökte 27 oktober Berwaldhallen och Almgren Sidenväveri i Stockholm. Besöket inleddes på Almgrens sidenväveri och museum, en ännu fungerande fabriksmiljö från 1830 talet belägen mitt i centrala Stockholm. En kunnig guide levandegjorde en textil utveckling som redan från starten utrustades med den senaste tekniken där mönstren programmerades med hålkort, en tidig form av dator. Guiden berättade om enskilda väverskor, om deras öden och vävnadskonst.

Ett stort urval av de textilier som under åren producerats på väveriet kunde beskådas i museet. En god måltid inleddes besöket på Berwaldhallen och festkonserten till minne av Hugo Alfvén. Fredrik Burstedt ledde Sveriges Radios Symfoniorkester och bland annat spelade Alfvéns Festspel samt den Tredje symfonin. Dessutom var det premiär för Lisa Streichs lekfulla concerto grosso Jubelhemd. Mycket nöjda återvändande deltagarna till Eskilstuna.

Foton: Birgitta Widholm

Sidenväveriet

Sjalknutar

Medlemsmöten hösten 2022

Höststart i föreningen

Onsdagen den 14 september skedde höstupptakten under medverkan av elever från Gamla stadens musikklasser. Det fina sångprogrammet, som framfördes av årskurs 6, handlade om såväl elden som vår miljö och leddes av Maria Steen. Därefter följde presentation av

höstens många aktiviteter där såväl medlemsmöten, filmvisningar, föreläsningsserier, studiecirklar som resor ingår. Ett 70-tal medlemmar hade kommit till Kulturhuset Royal för att delta i Höstupptakten som avslutades på sedvanligt sätt med boklotteri, mingel och kaffestund.

Elever från Gamla stadens musikklasser medverkade vid höstupptakten och avtackades efter ett fint framfört sångprogram av föreningens ordförande Gunilla Sundqvist. Foto: Gunnar Goblirsch

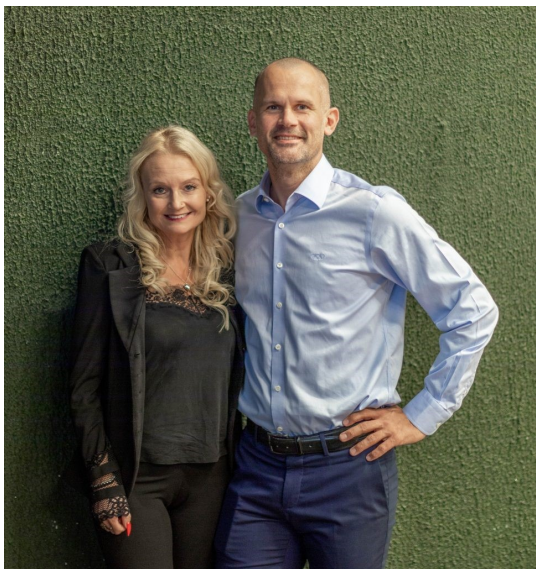
Underfundiga ordspråk tema på septembermötet

Vet du vad uttryck som "ta i trä", "ingen ko på isen" och "ful som stryk" egentligen betyder? Om inte så fick de sina förklaringar vid medlemsmötet på Royal den 28 september då Jessica Eriksson och Stefan Holm föreläste om Ordspråk och ordstäv. Inför en rekordstor publik på cirka 160 medlemmar berättade Eskilstunabördiga Jessica, fil. dr. i nordiska språk och dekan för lärarutbildningsnämnden i Karlstad, och f. d. höjdhopparen och OS-guldmedaljören Stefan Holm, på ett lättsamt och humoristiskt sätt om det otal talesätt, ordspråk och idiomatiska uttryck som

vi har i svenska språket, varifrån de kommer och vad de betyder. Vissa har sitt ursprung i Bibeln och Havamal som exempelvis "ulv i fårkläder", "högmood går före fall" samt "kreti och pleti" medan andra kan härledas till gamla folksagor och anekdoter. Redan 1599 myntade Hertig Karl uttrycket "lika goda kålsupare", och ordstävet "det fina i kråksången" återfinns i August Blanchés Positivhataren från 1843.

Att våra svenska ordspråk och talesätt utgör ett kulturarv med sin underfundiga och förstärkande betydelse underströks av de båda föredrags-hållarna. Vad som kommer att hända med uttrycken i framtiden då svenska språket utsätts för ständiga förändringar och påverkan från andra språk och kulturer står dock skrivet i stjärnorna.

Hur som helst med det – ett roligt och inspirerande föredrag, som lockade till många igenkännande skratt och varma applåder, fick deltagarna lyssna till. Och som traditionen bjuder avslutades mötet med boklotteri och kaffemینگel.

Jessica Eriksson och Stefan Holm talade om Ordspråk och ordstäv på ett roligt och inspirerande sätt. Paret har tillsammans gett ut en barnbok, skrivit flera noveller och i höst kommer deras debutroman.
Foton: Gunnar Goblirsch

Lättsamt medlemsmöte med landshövdingen

Landshövding Beatrice Ask gästade medlemsmötet den 12 oktober vilket lockat 130 medlemmar till Royal för att lyssna på hur det är att vara landshövding och vad länsstyrelsen egentligen sysslar med. På ett lättsamt och humoristiskt sätt berättade hon om länsstyrelsens många och olikartade arbetsområden som de omkring 200 anställda sysslar med; allt från energi, klimat och folkhälsa till jakt, fiske och krisberedskap, det sistnämnda en stor och viktig uppgift inte minst i orostider som dessa. De senaste åren har länsstyrelsen ägnat mycket tid och kraft åt pandemin och nu i höst åt röstsammanräkningen efter valet, en grannliga uppgift där varje valsedel hanterats manuellt. Beatrice Ask nämnde också att Sörmland är ett län som har allt men är bortglömt i skuggan av Stockholm. – Vi har inte tagit plats, konstaterade hon, trots vacker natur, slott och herresäten och alla fina kulturvärden. Nästa år väntas bli hektiskt med två kungliga besök. Kung Carl XVI Gustafs 50 år på tronen kommer att celebreras i residensstaden Nyköping i februari medan firandet av Gustav Vasa, som tillträdde för 500 år sedan, sker – som sig bör – i Strängnäs under sommaren.

*Landshövding Beatrice Ask tillsammans med vår ordförande Gunilla Sundqvist.
Foto: Gunnar Goblirsch*

Högaktuellt medlemsmöte om högerpopulismen

Om högerpopulismen i Europa och USA och dess konsekvenser för demokratin berättade en av landets främsta USA-kännare, professor em. Erik Åsard, Uppsala, när han gästade Senioruniversitetet den 26 oktober. Sedan början av 2000-talet har högervågen svept fram starkt över stora delar av världen. Idag bor 2 miljarder människor i högerpopulistiska länder mot 120 miljoner innan högervågen tog fart. Utmärkande för de högerpopulistiska partierna är fixering vid det förflutna – 50-talets "drömsamhällen" – en aggressiv politisk stil och konspirationsteorier. Som exempel i Europa nämnde Erik Åsard Polen samt Ungern. Där har Viktor Orbán bl a infört vallagar som gynnar det egna partiet, nedmonterat landets rättssystem och kraftigt begränsat de fria medierna. Effekterna av de konspirationsteorier, som inte minst Donald Trump ägnar sig åt, och hur dessa påverkar hela samhällslivet negativt med en förgrovd debatt och minskad respekt för fakta belystes också. Hur bemöter man då dessa förnekare av förintelsen, det amerikanska presidentvalet 2020, klimatkrisen och andra stora händelser?

– Inte med en axelryckning utan ställ frågan vilken källa och vilka bevis de har för sina teorier, menade Erik Åsard och poängterade vikten av att aldrig ge upp inför dessa förnekare. Det intressanta och högaktuella ämnet hade samlat 130 medlemmar på Royal och avslutades med boklotteri och kaffemینگel.

*Hans Mossberg ansvarar för boklotteriet och ses här tillsammans med föreläsaren Erik Åsard (t h), som skrivit ett stort antal böcker, bl a en om Adolf Eichmann.
Foto: Gunnar Goblirsch*

Kvinnliga musiker från Eskilstuna presenterade på medlemsmöte

Det har tagit cirka tre år för musikern, kompositören och författaren Marie Selander samt skribenten och musicerande sjukhusclownen Emma Gustafsson att skriva en bok om Eskilstunas "bortglömda" kvinnliga musiker. Att de är många stod klart efter djupdykningar i arkiven men att hitta fakta var inte lika lätt. Om arbetet med sin bok "Herrarnas kalas – och de kvinnliga musikerna i Eskilstuna" berättade de båda författarna vid medlemsmötet den 9 november. Professionella musiker som nämndes var bl a dragspelarna Majken Carlsson, Sveriges första dragspelsmästarinna 1943, och Anna Wingman, pianisten Astrid Jansson,

jazzsångerskan Anna-Frid Lyngstad, senare världsartist i ABBA, schlagerstjärnan Towa Carson, med hela 25 låtar på Svensktoppen, och många fler av Eskilstunas mer eller mindre kända kvinnliga musiker. Många av de musikkaféer som fanns i Eskilstuna drevs också av driftiga kvinnor. Stor betydelse för Eskilstunas musikliv har den kommunala musikskolan haft, startad 1940 och först i sitt slag i Sverige, liksom Balsta musiklott, unikt i Europa. Ett 80-tal medlemmar hade kommit till Royal för att få veta mera om de kvinnliga musikerna, en presentation som framfördes i såväl ord som musik och sång.

Marie Selander och Emma Gustafsson berättade i ord och ton om Eskilstunas mer eller mindre kända kvinnliga musiker utifrån den bok de skrivit om dessa. Ett 80-tal medlemmar hade kommit till Royal för att få veta mera om de professionella kvinnliga musiker som betytt mycket för Eskilstunas musikliv. Foto: Gunnar Goblirsch

Den gäckande vismakaren Ulf Peder Olrog

Om den folkkäre visdiktaren, seriöse forskaren och radiomedarbetaren Ulf Peder Olrog, som kom att få en nyckelroll i svenskt musikliv, berättade fil dr Johanna Broman Åkesson vid årets sista medlemsmöte på Royal. Född 1919 i Stigtomta och skolad vid läroverket i Nyköping, där han började sin musikaliska bana med att spela på föräldramöten, kom Ulf Peder Olrog till Uppsala för fortsatta studier. Det var inom viskonsten han blev känd, både genom sina underfundiga visor och sin forskning om den rika svenska visskatten. Mest känd blev han för den egna vissamlingen "Rosenbloms visor" där Rosenblom är hans alter ego. Olrog var också upphovsman till Svenskt visarkiv och blev dess första föreståndare, han

"uppfann" Svensktoppen och uppmuntrade många musikaliska talanger som bl a Stikkan Andersson. Den nära vänskapen med Alf Pröysen ledde till att de båda kom att tolka varandras visor. Han utsågs till programchef på Sveriges Radio men trivdes inte med allt administrativt arbete och den likriktade musiken. Konflikter uppstod och han kom att må allt sämre, vilket slutade med att han den 13 februari 1972 hittades död i vattnet utanför Dalarö. Om denna viskonstens mästare och gäckande nyckelfigur berättade Johanna Broman Åkesson på ett mycket berörande sätt för ett 80-tal medlemmar som också fick lyssna till såväl hans mångbottnade texter som högt älskade visor

I ord, ton och bild skildrade fil dr Johanna Broman Åkesson Ulf Peder Olrogs liv som viskonstnär, forskare och radiomedarbetare. Ett 80-tal medlemmar hade kommit till årets sista medlemsmöte för att få veta mera om den folkäre visdiktaren Ulf Peder Olrog. Foto: Gunnar Goblirsch

Traditionell julavslutning

Årets höst avslutning ägde traditionsenligt rum med jullunch. Den här gången gick resan till pampiga Wiks slott, en av Sveriges bäst bevarade medeltidsborgar belägen utanför Uppsala. Visst trafik kaos till följd av snö, halka och kyla gjorde avresan något försenad men i gengäld kunde de 50-talet bussresenärerna inta en god fisklunch med vacker utsikt över Lårstaviken och umgås under trivsamma former.

Ordföranden i Senioruniversitetet Gunilla Sundqvist tackade för det gångna året och önskade God Jul och Gott Nytt År. Hon hoppades på återseende till våren då ett nytt, innehållsrikt och spännande program väntar.

Deltagarna i den traditionella höst avslutningen lät sig väl smaka av jullunchen. Pampiga Wiks slott är Mellansveriges bäst bevarade medeltidsborg, uppförd i slutet på 1400-talet. Foton: Gunnar Goblirsch

Föreläsningsserier hösten 2022

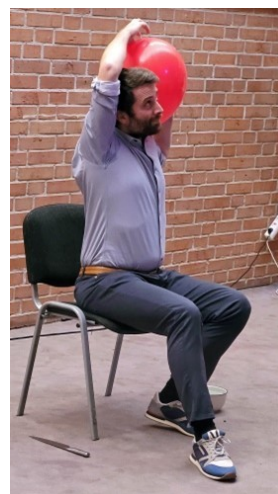
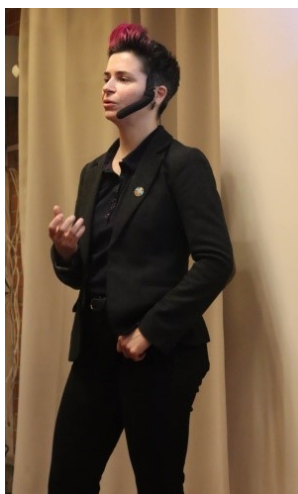
Populär Musikserie återkommer i vår

"Min musik" har genomförts under hösten med många intresserade och nöjda deltagare. Foto: Håkan Sjöberg

Under hösten har ännu en gång föreläsningsserien "Min Musik" genomförts med nya gäster. Drygt 60 deltagare har fått träffa Patrik Skantze, Pontus Langendorf, Mila Thoors och Kerstin Nilsson. De har presenterat musik som betytt mycket för dem under åren under rubrikerna "Ibland tar musiken vid när orden tar slut" (Patrik Skantze), "Från Bixo till ballonger" (Pontus Langendorf), "Sovjetisk orgelmusik – från Öst till Väst" (Mila Thoors) samt "Musik som verktyg" (Kerstin Svensson). Innehållet

i de fyra träffarna har varit pop och rock, slagverksmusik, orgelmusik samt inkännande och välbekanta låtar. Gästerna har var och en på ett personligt sätt kommenterat de musikval som presenterats. De medlemmar som varit med har uttryckt sin tillfredsställelse av att få en stund att lyssna på musik, kanske meditera en stund samt bara koppla av. Önskemål finns om en fortsättning nästa termin, vilket också de ansvariga Birgitta Widholm och Håkan Sjöberg lovar.

Från vänster till höger: Patrik Skantze, Mila Thoors, Pontus Langendorf och Kerstin Svensson. Foto: Håkan Sjöberg

Konst- och kulturhistoria i ord, bild och sång

Föreläsningsserien "Konst- och kulturhistoria" har genomförts med fyra träffar under hösten. 35 medlemmar har deltagit och fått lyssna till konstvetaren Hans Lundéns intressanta föreläsningar, framförda i ord, bild och sång. Vid första träffen presenterades några kvinnliga arkitekter, som brutit den manliga dominansen i början på 1900-talet. Dit hörde bl a Ingrid Wahlberg, skapare av praktiska, hygieniska bostäder för arbetarklassen, Leonie Geisendorf, arkitekten bakom funkishus i Skarpnäck och Katolska kyrkan i Stockholm, inredningsarkitekten Lena Larsson samt Zaha Hadid, internationellt erkänd iransk-brittisk arkitekt. Andra träffen hade temat Konstnär och sår och handlade om konstnärer som drabbats av mentalsjukdom, bl a Ernst Josephson och Carl Fredrik Hill samt Göteborgskoloristerna Inge Schöier och Åke Göransson. Vid tredje träffen togs unga konstnärer upp, vars liv blev kort men vars konst bestått. Dit hör bl a Marie Bashkirtseff, rysk konstnärinna som bara blev 25 år, den norske konstnären Halfdan Egedius, som dog 22 år gammal, liksom Ivar Arosenius, död i blödarsjuka. Skämttecknaren Oskar Andersson "som gjorde vad som föll honom in" dog för en kula från egen pistol. Konstnärer som blev författare eller vice versa avhandlades vid sista träffen. Exempel på dessa är bl a Evert

Taube, som ville bli konstnär men blev mest känd som poet och visdiktare, Tove Jansson, som gick i konstskola men blev älskad författare, Folke Dahlberg, författare och konstnär som drunknade vid en seglats på Vättern, samt Olle Adolphson, vispoet och konstnär

Hans Lundén har hållit fyra intressanta föreläsningar under hösten på temat "Konst- och kulturhistoria". Foto: Hans Mossberg

Höstens "Krishärdar" avslutade

Vår populära föreläsningsserie "Krishärdar i världen" har avslutats efter fyra träffar i höst. Deltagarantalet har varit rekordstort med cirka 100 personer som fått lyssna till vår populära expert Stig Wahlström, Västerås. Med ett rikt bildmaterial och initierade beskrivningar har han redogjort för aktuella händelser i den oroliga värld vi lever i. Tonvikt har legat på kriget i Ukraina och hur det påverkar övriga världen. Energisituationen, kärnkraften och gaslagren i Europa har avhandlats liksom inflationen och dess påverkan på världens länder med risk för social oro. Klimatmötet i Egypten, mellanårsvalet i USA liksom valet i Brasilien har också tagits upp. Även världens befolkningsutveckling, som ökar i Afrika men minskar i Kina, har diskuterats. Deltagarna har också fått insikter i hur Sverige rustar militärt inför ett inträde i Nato och vid sista träffen gjordes en exposé över det turbulenta världsläget och hur framtiden kan komma att utvecklas. En ny serie föreläsningar planeras till våren.

Vår populära föreläsningsserie "Krishärdar i världen" har avslutats för hösten. Som sakkunnig och efterfrågad föreläsare har Stig Wahlström anlitats. Foto: Anita Norberg

Filmstudio hösten 2022

Vår Dagfilmstudio lockar varje termin mellan 230 och 250 deltagare. Sedan hösten 2021 sker våra filmvisningar på nybyggda Biostaden, där vi disponerar en salong med 244 platser.

Deltagarantalet har varit högt och filmerna har fått fina poäng. Tack vare god service av personalen på Biostaden har visningarna gått smidigt. De filmer som visats under hösten 2022 är:

Onsdag 21 september — Eiffel

Onsdag 5 oktober — Balladen om en vit ko

Onsdag 19 oktober — Dödgrävarens hustru

Onsdag 16 november — Kupé nr 6

Onsdag 30 november — Boiling Point

Onsdag 7 december — Martin Eden

Studiecirklar hösten 2022

Följande studiecirklar har genomförts under hösten 2022:

Vinets kultur och historia, 4 gånger

Ledare: Sven Janeheden

Italienska – L'italiano 2, 10 gånger

Ledare: Inger Björkblom

Samtal om litteratur, 4 gånger

Ledare: Magnus Jansson

Ditt latin, 6 gånger

Ledare: Lars Elfving